

ВИСНОВОК
кафедри української мови Кам'янець-Подільського національного
університету імені Івана Огієнка
про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації «Вербалізація авторського сприйняття довкілля в українському
художньому тексті постмодерну: стилістично-семантичний та
експресивний аспекти»
аспірантки кафедри української мови
КОЗЯРУК Аліни Ігорівни

Кафедра української мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка – структурний підрозділ, який реалізує освітньо-наукову програму зі спеціальності 035 Філологія і здійснює підготовку здобувачів ступеня доктора філософії з цієї спеціальності, на засіданні кафедри, яке відбулося 04 квітня 2025 року, провела публічну презентацію та обговорення дисертації «Вербалізація авторського сприйняття довкілля в українському художньому тексті постмодерну: стилістично-семантичний та експресивний аспекти» аспірантки кафедри української мови Козярук Аліни Ігорівни.

У презентації та обговоренні дисертації Козярук Аліни Ігорівни взяли участь члени кафедри української мови, зокрема: доповідач – аспірант кафедри української мови Козярук А. І., науковий керівник – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови Марчук Л.М., завідувач кафедри української мови, кандидат філологічних наук, доцент Беркешук І.С., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови Коваленко Б.О., доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української мови, учений секретар Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, керівник науково-дослідної лабораторії діалектологічних досліджень Коваленко Н.Д., кандидат філологічних наук, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри української мови Попович А.С., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Шеремета Н.П., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Дзюбак Н.М., кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри української мови Ладиняк Н.Б., кандидат філологічних наук, старший викладач Шевчук З.С.

На основі презентації та обговорення дисертації Козярук А. І. «Вербалізація авторського сприйняття довкілля в українському художньому тексті постмодерну: стилістично-семантичний та експресивний аспекти» на здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія, структурний підрозділ – кафедра української мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка зробила такий висновок:

Актуальність теми дослідження визначена його входженням до загального ряду лінгвістичних досліджень, що відображає особливе зацікавлення сучасного українського мовознавства глобальною проблемою

структурування людських знань про світобудову через вербалізацію їх у мові/мовленні, тексті та дискурсі. У межах когнітивного підходу розглядаємо особливості мовної структури авторської репрезентації світобудови та різних знань у мовній картині світу українських письменників-постмодерністів та способи концептуальної організації знань в процесі побудови та декодування художніх текстів. В українському мовознавстві очікується опис ментальних уявлень про мовні знання та їх конкретне застосування, а також аналіз реакції суспільства та мовної особистості на суспільні, культурологічні, ціннісні, лінгвістичні процеси кінця ХХ – початку ХХІ століття. Дисертаційне дослідження пов'язане з науковою темою кафедри української мови Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка «Прагматичні й синтагматичні аспекти дослідження української мови в синхронії та діахронії» державний реєстраційний номер: 0120U103177. Тему дисертації затверджено Вченою радою Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (протокол №10 від жовтня 2019 року).

Наукова новизна роботи полягає передусім у тому, що в ній **уперше** проводиться комплексний аналіз процесів репрезентації авторського світобачення в сучасній українській прозі з позиції створення загальної моделі сприйняття довкілля на основі накладання часткових умонастроїв окремих письменників. На новому когнітивному матеріалі виявлено основні текстові категорії, що функціують в художньому дискурсі, визначаються основні засоби оцінно-експресивного забарвлення сучасних творів. Новим визначаємо побудову авторських мовних координат вербалізації мовної картини світу в репрезентованих творах.

Практичне значення роботи. Результати дисертаційного дослідження можуть бути використані у вивченні історії української літературної мови найновішого періоду, у процесі викладання навчальних курсів з української лексикології, стилістики та соціолінгвістики. Напрацьовані висновки можуть бути застосовані в теоретичних курсах «Лінгвістика кольору», «Прагмалінгвістика», «Комунікативна лінгвістика», «Політична лінгвістика», «Риторика», у лексикографічній практиці, досвіді написання навчальних посібників та підручників.

Обґрунтованість і достовірність наукових результатів та висновків. У дисертаційному дослідженні Козярук А.І. простежено основні тенденції в репрезентації світобудови в художніх текстах українського постмодерного дискурсу, здійснено семантичний аналіз особливостей індивідуального сприйняття колірної картини світу, особливостей інтимізації в текстах сучасних письменників, з'ясовано втілення функції іронічного світобачення й дано оцінку лексико-семантичним засобам сучасних українських текстів, виявлено оцінно-експресивний ефект, таким чином, вербалізовано сітку координат ціннісних орієнтацій сучасного бачення довкілля авторами задекларованої прози. Сформульовані висновки дисертації не суперечать фундаментальним

результатам опрацьованих літературних джерел та є їхнім логічним продовженням.

Здобувач показав високий рівень теоретичної підготовки. У дисертаційній роботі проаналізовано та систематизовано наявні публікації з питань аналізу постмодерної прози, особливостей індивідуального стилю, мовних засобів створення індивідуальної моделі світобудови.

Особистий внесок здобувача. Напрацьовані матеріали й результати дисертаційної роботи, наукові публікації (окрім однієї статті, написаної в співавторстві з професором Л. Марчук), апробації повністю є особистим здобутком дисертантки. Теорії, концепції, конструктивні ідеї вітчизняних та зарубіжних учених, використані в дослідженні, підтверджено відповідними покликаннями і внесено до списку використаних джерел.

Апробація результатів дослідження. Результати дисертаційної роботи обговорено та представлено на чотирьох звітних наукових конференціях викладачів, докторантів і аспірантів Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2020, 2021, 2022, 2024 рр.), та наукових конференціях «Мова, культура і соціум у гуманітарній парадигмі» (2021, 2023 рр.), у науковій конференції молодих учених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка (2024 р.), «Лінгвістика та лінгводидактика: здобутки і перспективи розвитку» (грудень, 2024 р., Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського, м. Одеса), V International Scientific and Practical Conference «Trends of modern science and practice», February 8 – 11, 2022, Ankara, Turkey.

Повнота викладу матеріалів дисертації в публікаціях та особистий внесок здобувача в публікації. Основні результати та твердження дослідження висвітлено та опубліковано у 9 одноосібних публікаціях та одній у співавторстві з науковим керівником (вклад автора – 0,5 обсягу статті), з них 4 статті в фахових виданнях України категорії Б, (*Підпункт 1 пункту 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12.01.2022 р.*); 5 – тез доповідей у міжнародних, всеукраїнських та регіональних конференціях.

Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації.

Публікації у наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України:

1. Марчук Л., Козярук А. Оцінна вербалізація топонімів в сучасному українському художньому дискурсі. Актуальні питання гуманітарних наук. Мовознавство. Літературознавство. Вип 29, том 3, 2020. С. 15–20. DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/29.209542>.

2. Козярук А. Локалізація об'єкта на шкалі часу: вербалізація авторської осі «МИНУЛЕ/ТЕПЕРІШНЄ/МАЙБУТНЄ». Закарпатські філологічні студії.

Випуск 33. Том 1. Ужгород, 2024. С. 56–59. DOI <https://doi.org/10.32782/tps2663-4880/2024.33.1.9>.

3. Козярук А. Кількісно-семантичні текстові побудови: когнітивно-прагматична інтерпретація. Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Філологія Випуск 1(11), 2024. С. 26–30. DOI <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2024.1.5>.

4. Козярук А. Авторська інтерпретація онімного простору в романі Анастасії Левкової «За Перекопом є земля». Іван Огієнко та сучасна наука та освіта: збірник наукових праць. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 21. С. 24–29. <http://ohiienko.kpnu.edu.ua/article/view/322000>. DOI: 10.32626/2309-7086.2024-21.24–29.

Публікації, які засвідчують апробацію матеріалів дисертації

5. Козярук А. І. Лінгвоекоекологічна проблема сучасного українського художнього дискурсу як чинник формування мовленнєвої культури. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів: у 3-х томах. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2021. Вип. 20. Т. 3. С. 67–68. <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/bitstream/handle/123456789/5582/Naukovi-pratsi-K-PNU-im.I.-Ohiienska-zbirnyk-za-pidsumkamy-zvitnoi-naukovoi-konferentsii%e2%80%93Vyp.20.%e2%80%93T.3.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

6. Козярук А. Проблема дискурсивних слів як підтекстових елементів у текстах сучасної української прози. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2022. Вип. 21. С. 268–269. URL: <https://science.kpnu.edu.ua/naukovi-pratsi-vykladachiv/> URL: <http://elar.kpnu.edu.ua:8081/xmlui/handle/123456789/6229C>.

7. Козярук А. Роль контексту в забезпеченні комунікативної достатності висловлень в українському художньому дискурсі. The V International Scientific and Practical Conference «Trends of modern science and practice», February 8 – 11, 2022, Ankara, Turkey. С. 452–454. <https://books.google.com.ua/books?id>.

8. Козярук А. Авторське сприйняття довкілля в романі Ксенії Заставської «Stek. Мережива життя». Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. Вип. 22. С. 568–569. URL: <https://science.kpnu.edu.ua/naukovi-pratsi-vykladachiv>.

9. Козярук А. Б. Грінченко – автор «Словаря української мови»: наукова діяльність ученого. Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка: збірник за підсумками звітної наукової конференції викладачів, докторантів і аспірантів. [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Випуск 23. С. 676–677. URL: <https://science.kpnu.edu.ua/naukovi-pratsi-vykladachiv/>. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8023>.

10. Козярук А. Інтертекстуальність як ознака авторського стилю. Збірник наукових праць молодих вчених Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка [Електронний ресурс]. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2024. Вип. 16. С. 114. URL: <http://elar.kpnu.edu.ua/xmlui/handle/123456789/8590>.

URL: <https://science.kpnu.edu.ua/naukove-tovarystvo-studentiv-slukhachiv-aspirantiv-doktorantiv-i-molodykh-vchenykh-k-pnu/>

Оцінка мови та стилю дисертації. Дисертація написана чіткою українською науковою мовою, добре зрозумілою фахівцям. Стил викладення матеріалу послідовний, логічний та доступний для сприйняття. Зміст, структура, оформлення дисертації та кількість публікацій відповідають вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами), наказів Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 р. № 40 «Про затвердження вимог до оформлення дисертацій» і від 31.05.2019 р. № 759 «Про внесення змін до наказу Міністерства освіти і науки України від 12 січня 2017 р.».

Відповідність змісту дисертації спеціальності з відповідної галузі знань, з якої вона подається до захисту. За своїм фаховим спрямуванням, науковою новизною та практичним значенням дисертаційна робота Козярук Аліни Ігорівни «Вербалізація авторського сприйняття довкілля в українському художньому тексті постмодерну: стилістично-семантичний та експресивний аспекти» відповідає спеціальності 035 Філологія. Здобувач повністю виконала освітню та наукову складову освітньо-наукового рівня вищої освіти.

УХВАЛИЛИ:

1. Затвердити висновок про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації Козярук Аліни Ігорівни «Вербалізація авторського сприйняття довкілля в українському художньому тексті постмодерну: стилістично-семантичний та експресивний аспекти».

2. Констатувати, що робота Козярук Аліни Ігорівни «Вербалізація авторського сприйняття довкілля в українському художньому тексті постмодерну: стилістично-семантичний та експресивний аспекти» відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України № 44 від 12 січня 2022 р. (зі змінами) і може бути рекомендована до публічного захисту на здобуття ступеня доктора філософії у разовій спеціалізованій вченій раді в Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка в галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 035 Філологія.

Результати відкритого голосування:

присутні 2 осіб:

«за» – 2, «проти» – 0, «утрималися» – 0.

Голова засідання:

доктор філологічних наук, професор,
професор кафедри української мови

Наталія КОВАЛЕНКО

